

Boek: Leren met dyslexie, Deel 1: Onderzoek, Deel 2: Reflectie
Auteur: Léon Biezeman
2007, Garant-Uitgevers, Antwerpen-Apeldoorn
Bespreker: Lief Nauwelaerts
Datum: maart 2008

In een notendop

Wat?

Heeft het zin om de begeleiding van kinderen met dyslexie alleen maar te richten op het automatiseringsproces? Is het niet beter om eveneens aandacht en energie te besteden aan zaken die wel goed gaan? Zeker op het moment wanneer blijkt dat het oefenen van letters en letterclusters en het stimuleren van directe woordherkenning geen direct effect meer heeft?

Léon Biezeman zoekt in dit boek vooral antwoorden in de richting van het preventief aanleren van taal- en luisterstrategieën.

Hij ging hierbij uit van een werkhypothese die gebaseerd is op zelfreflectie. Zelf hanteert hij, als volwassene met dyslexie, op een succesvolle wijze strategieën die te maken hebben met het analyseren en structureren van de te leren stof, met reflectie over de inhoud, met visualiseren en met vragen stellen en discussie als middel om de leerstof te verwerken.

Indien zou blijken dat ook andere personen met dyslexie deze strategieën bij voorkeur toepassen, kan dit leiden tot het uitstippelen van een eenvormige begeleidingsstrategie.

Door te onderzoeken waarin personen met dyslexie denken dat ze goed zijn, en waarom, hoopte Léon Biezeman antwoorden te vinden op deze onderzoeksvraag. Hij deed dat aan de hand van een uitgebreide internetenquête die zowel open als gesloten vragen inhoudt.

Het antwoord is –voor Biezeman op de eerste plaats – een verrassing. Van een eenduidige aanpak van dyslexie kan geen sprake zijn: mensen met dyslexie hanteren zeer gevarieerde strategieën. Het komt er dus op aan om af te tasten welke strategie het beste past bij de persoon, om van daaruit een goede begeleiding te starten.

Bij het toepassen van deze leerstrategieën ondervinden mensen met dyslexie wel een beperking wanneer er sprake is van te lezen of te schrijven leerinhouden. Ze zullen dan zoveel mogelijk compensatiestrategieën toepassen. Zo bvb het leren door luisteren of met behulp van beelden of het zich inbeelden van de te verwerken informatie.

Uit dit onderzoek blijkt verder dat de hardnekkige problemen bij woordidentificatie en/of schriftbeeldvorming alle te maken hebben met onderliggende *taalbeschouwende* vaardigheden. Het lijkt erop dat het hierbij niet gaat om het al of niet kennen van de regels, maar wel om de vlotte toepassing ervan.

Léon Biezeman knoopt aan dit onderzoek belangrijke aanbevelingen:

Wanneer blijkt dat –ondanks extra inspanningen – de automatisering van lezen en/of spellen hardnekkig blijven, is deskundige begeleiding noodzakelijk. Dan dient men een leerroute uit te stippelen die het best past bij deze leerling en zijn manier van leren. Daarbij mag men niet vergeten om de metacognitieve kennis van de leerling met dyslexie te ontwikkelen! Is het kind zich bewust van zijn sterke en zwakke punten? Heeft hij inzicht in de aard van de taak en in de strategie die het best kan worden toegepast? De ruimte die men – ook in het gewoon onderwijs- creëert voor metacognitieve begeleiding, voor emotie en motivatie, zal ten goede komen aan de motivatie van deze leerling. Dit boek is dus een pleidooi voor het werken aan een intensief *bewustwordingsproces*.

De auteur heeft het verder uitdrukkelijk over de nood aan afstemming tussen de deskundige begeleider, de leraar(s), de ouders en de leerling zelf. Hij verwijst naar de verschillende publicaties van 'Protocol Leesproblemen en Dyslexie' als leidraad voor elke lerarenopleiding en school.

In het tweede boek boemt de auteur voort op deze bevindingen. Hij verduidelijkt zowel de problematiek als de bevindingen en aanbevelingen met mooie, concrete en doorleefde voorbeelden. Zo illustreert hij treffend hoe een leerling met dyslexie de radende en spellende leesteknik bewust moet leren combineren, afhankelijk van de context en het doel. Al deze voorbeelden maken vooral dit boek het lezen waard.

Wie?

Leon Biezema heeft zelf dyslexie. Hij is werkzaam als ortho-agogisch medewerker, en schreef eerder een baanbrekende biografie 'Ruimte voor dyslexie' van 1998 (uitgeverij Haarlem, De Toorts). Hierin vind je reeds een eerste aanzet tot dit onderzoek. Het onderzoek werd ondersteund door de 'Stichting Dyslexie Fonds'.

Voor wie?

Dit boek draagt bij tot een beter begrip van wat begeleiding van kinderen met dyslexie zou moeten inhouden.

Vroeger werd deze begeleiding al te vaak eenzijdig gefocust op de ontwikkeling van de automatisering van de te spellen en lezen woorden. Op dit moment dreigt, met het inschakelen van compenserende software en het verlenen van dispenserende maatregelen, de valkuil dat deze leerlingen hierdoor geen verdere begeleiding meer zullen nodig hebben.

Toch dienen deze soorten aanpak aangevuld te worden met een begeleiding waardoor leerlingen zich bewust worden van de te hanteren taal- en luisterstrategieën. Dit bewustwordingsproces vraagt een heel intensieve begeleiding door deskundige zorgbegeleiders.

Leraars en zorgcoördinatoren van de basisschool zullen na de lectuur van dit boek onthouden hoe belangrijk het blijft om van meet af lees- en spellingproblemen ernstig te nemen, maar ze zullen ook meer aandacht krijgen voor dit bewustwordingsproces. Leraars, CLB-medewerkers en leerlingbegeleiders van de secundaire school hebben er eveneens baat bij om dit boek te lezen. Al was het maar om open te staan voor de zoektocht van deze leerlingen naar de beste leerstrategie om de steeds langer wordende en complexere teksten te verwerken.

Aanrader?

Zowel de reflecties die volgden uit dit onderzoek (deel 1) als het onderzoek zelf (deel 2) zijn het waard gelezen te worden.

In dit boek wordt eigenlijk een belangrijke mythe doorprikt. Een persoon met dyslexie is niet per definitie uitgerust met een hoge intelligentie en een eenduidige leerstrategie. Heel wat leerlingen en volwassenen slagen erin om, met behulp van compenserende software, zelfstandig op hoog niveau leerstof te verwerken. Maar de meeste leerlingen met dyslexie hebben ook dan begeleiding nodig om de juiste leerstrategieën te ontwikkelen en gemotiveerd te blijven. Compenserende software is geen wondermiddel op zichzelf. Een boek als dat van Léon Biezema maakt duidelijk waarom.

De auteur is zelf dyslectisch en dat merk je tijdens het lezen, ook al liet hij zijn werk naar behoren corrigeren. Maar dat hindert niet, het draagt bij tot de charme van dit boek.

Belangrijke fragmenten uit de inhoud:

(deel 2)

- Hoe zien we dyslexie?
  - Opzet en verloop van het onderzoek
  - Reflectie op de resultaten van de verschillende componenten binnen de taal
  - Kern van de dyslexieproblematiek
  - Hoe denken mensen met dyslexie dat zij leren?
  - Dyslexie: wat nu?
-